

MED E-POST OCH POST
(fi.remissvar@regeringskansliet.se)

Stockholm den 20 februari 2018

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Diarienummer: Fi2017/04529/S1

Yttrande angående Skatteverkets promemoria Exitbeskattning för fysiska personer

Sammanfattning

I promemorian *Exitbeskattning för fysiska personer* (**"Promemorian"**) föreslår Skatteverket dels att personer som flyttar från Sverige ska drabbas av en realisationsvinstbeskattning på tillgångar som inte realiserats, dels att arvs- och gåvoskatt ska införas för personer som har någon arvinge eller tilltänkt gåvomottagare som bor utomlands.

Förslaget uppvisar påtagliga brister både när det gäller analysen av konsekvenser för enskilda och företag och när det gäller de offentligfinansiella effekter som kan uppstå om lagstiftningen skulle genomföras. Mot den bakgrunden har Nordstjernen valt att utnyttja allmänhetens rätt att skicka in ett remissyttrande, även om Nordstjernen inte återfinns på regeringens sändlista.

Nordstjernen avstyrker förslaget om att införa utflyttningsbeskattning. En sådan lagstiftning skulle försämrå förutsättningarna för företagande och entreprenörskap i Sverige på ett sätt som riskerar att bli långsiktigt bestående.

Den föreslagna lagstiftningen skulle innebära ett skadligt hinder för den fria rörligheten inom EU/EES och en försvagning av den inre marknaden. Förslaget står i strid med EU-rätten då det innebär en oproportionerlig inskränkning av den fria rörligheten för personer. Om lagstiftningen skulle införas kan den sannolikt komma att underkännas av EU-domstolen.

Nordstjernen avstyrker också Skatteverkets förslag om att införa arvs- och gåvoskatt för personer som har någon arvinge eller tilltänkt gåvomottagare som bor utomlands. Den föreslagna lagstiftningen skulle försvåra generationsskiftet i många familjeföretag. Eftersom förslaget innebär att benefika överlåtelser får olika skattemässiga effekter beroende på om mottagaren bor i Sverige eller i en annan stat utgör det också en otillåten inskränkning i den fria rörligheten för kapital. Förslaget strider således även i denna del mot EU-rätten.

En sådan särbehandling beroende på hemvist eller nationell tillhörighet inskränker också rätten till privat- och familjeliv enligt Europakonventionen.

Oberoende av förslagets rent rättsliga brister skulle dessutom Sveriges möjligheter att politiskt verka för frihandel och en fördjupad inre marknad undergrävas.

Om Nordstjernen

Nordstjernen är ett familjekontrollerat, onoterat investeringsföretag vars affärsidé är att som aktiv ägare utveckla företag och skapa långsiktig, god värdetillväxt. Nordstjernen är ägare i ett tjugotal noterade och onoterade bolag med huvudkontor i Norden. Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelser är Nordstjernans största ägare. För mer information, se bolagets hemsida www.nordstjernen.se.

Kritiken mot förslaget

Vi vill framförallt lyfta fram tre principiella invändningar mot förslaget.

1. För det första, de negativa effekterna för företagande och entreprenörskap i Sverige:

För många svenska företag är förutsättningarna för rekrytering av kompetent arbetskraft, gränsöverskridande investeringar och förändrat ägande avgörande faktorer för en gynnsam ekonomisk utveckling. Skatteverkets förslag innebär försämringar i alla dessa hänseenden. Effekten av detta är skadlig inte bara för berörda företag utan även för Sverige.

Skulle den föreslagna lagstiftningen genomföras blir det svårare för svenska företag att ha medarbetare på längre uppdrag utomlands, på grund av risken att dessa personer ska drabbas av antingen latent eller omedelbar beskattning, beroende på vilket land de flyttar till. Detta skulle vara menligt både för företag som behöver ha rätt personer på rätt platser även utanför Sveriges gränser och för enskilda medarbetare med behov av erfarenhet från utlandet.

En skatt som gör det svårare att flytta ut från Sverige skulle också göra det svårare att få människor att flytta hit. Människor som kommer hit från andra länder och som i ett senare skede lämnar Sverige riskerar enligt förslaget att inte bara behöva betala skatt på värdeökningar som uppstått under deras tid här, utan dessutom på värdeökningar som skett redan innan de flyttade till Sverige. En sådan förändring skulle givetvis göra det svårare för svenska företag att attrahera kompetent arbetskraft från utlandet. Detta är allvarligt bland annat med tanke på att kompetensbristen är ett påtagligt tillväxthinder för många svenska företag redan idag¹.

På samma sätt skulle förutsättningarna för företag från andra länder att komma till Sverige och investera här försämrats. Det skulle helt enkelt bli mindre intressant att starta företag i Sverige.

Skatteverkets förslag medför vidare en uppenbar risk att även framtida innovation och entreprenörskap i Sverige hämmas. Personer som besitter visioner, idéer och uppfinningar och som har potential att bli framgångsrika företagare och entreprenörer löper stor risk att drabbas av förslaget på sikt. För en person som exempelvis forskat fram en innovativ teknisk lösning och som överväger att starta ett företag för att tjäna pengar på denna är den tänkbara marknaden sällan begränsad till Sverige. Vid en expansion utomlands där grundaren eller andra nyckelpersoner flyttar med kan skattekONSEKVENSerna bli betydande. Detta kan tala för att beslut fattas med innebörd att hela verksamheten flyttas och företaget startas i ett annat land redan i ett tidigt skede – till skada för Sverige.

¹ Se, till exempel, IT & Telekomföretagen (2015), Akut och strukturell kompetensbrist i IT- och telekomsektorn. Se även Stockholms handelskammare (2014), Programmerare – vanligaste yrket i Stockholmsregionen, Analys 2014:3.

Arvs- och gåvoskatt för personer som har någon arvinge eller tilltänkt gåvomottagare som bor utomlands

Skatteverket föreslår att en fysisk person eller dennes dödsbo som genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt överlåter en tillgång, av slag som omfattas av förslaget om utflytningsbeskattning, till en fysisk person som är begränsat skattskyldig eller som enligt ett skatteavtal har hemvist i en annan avtalsslutande stat, ska anses ha avyttrat tillgången och därför beskattas.

I praktiken skulle förslaget med andra ord innebära ett införande av arvs- och gåvoskatt för personer som har någon arvinge eller tilltänkt gåvomottagare som bor utomlands. Skulle en sådan lagstiftning införas kommer möjligheterna till generationsskiften i många svenska familjeföretag tvivelsutan att försämrats påtagligt.

Enligt förslaget ska det inte finnas någon möjlighet till uppskov med betalning av skatten. Innehavaren av ett familjeägt, onoterat bolag måste därför omedelbart kunna betala skatt för eventuell kapitalvinst vid ett generationsskifte. För att frigöra medel för betalningen av skatten kan det då bli nödvändigt att ta in andra ägare, eller till och med att notera bolaget. Detta kan i många fall skada långsiktigheten i företagets ägande.

Det finns här anledning att titta på motiven till att den tidigare arvs- och gåvoskatten avskaffades år 2005, under den dåvarande socialdemokratiska regeringen. I den proposition som föregick avskaffandet anfördes bland annat följande:

”Arvs- och gåvoskatten upplevs inte som rättvis. Regeringen anser inte att det är möjligt att med ändrade regler möta den kritik som riktats mot arvs- och gåvoskatten. Arvs- och gåvoskatten är vidare relativt kostsam att administrera. Skatten beräknas ge intäkter under år 2004 med 2,6 miljarder kronor. Mot bakgrund av detta och för att underlätta generationsskiften i onoterade företag föreslår regeringen att arvs- och gåvoskatten skall slopas från och med den 1 januari 2005.”²

Den avgörande anledningen till att hela riksdagen, från Vänsterpartiet till Moderaterna, ställde sig bakom förslaget att ta bort arvs- och gåvoskatten var just att den försvårade generationsskiften i familjeföretag.

Med Skatteverkets förslag riskerar nu exakt de olägenheter som arvs- och gåvoskatten medförde att återkomma – men denna gång med ännu större verkan vid generationsskiften i berörda familjeföretag. Enligt Skatteverkets förslag ska nämligen marknadsvärdet på tillgången ligga till grund för beskattningen, vilket innebär en betydande skatteskärpning i förhållande till den äldre och upphävida arvs- och gåvoskattelagen³.

² Prop. 2004/05:25, s. 22.

³Vid uttag av arvs- och gåvoskatt enligt den upphävida lagen värderades aktier i rörelsedrivande onoterade bolag till 30 procent av substansvärdet. Högsta skattesatsen vid arvs- och gåvoskattens avskaffande var 30 procent, vilket medförde en effektiv skatt om 9 procent (0,3x0,3) av substansvärdet. Substansvärdet utgör normalt sett en försiktig uppskattning av det verkliga marknadsvärdet på aktierna i ett onoterat bolag. Eftersom det skattemässiga anskaffningsvärdet ofta är försumbart skulle Skatteverkets förslag, med en kapitalskatt om 30 procent, innebära ett skatteuttag motsvarande uppskattningsvis 45 – 60 % av substansvärdet.

2. För det andra, lagförslagets brister i förhållande till den överordnade EU-rätten och i förhållande till Europakonventionen:

Såväl den föreslagna utflyttningsbeskattningen som den föreslagna skatten på arv och gåvor utgör uppenbara inskränkningar i den fria rörlighet som garanteras enligt EUF-fördraget⁴.

För att en inskränkning i den fria rörligheten överhuvudtaget ska kunna godtas krävs att den ska klara en prövning mot den EU-rättsliga proportionalitetsprincipen. Det innebär att en inskränkning i den fria rörligheten måste vara

- i) motiverad av tvingande skäl av allmänintresse
- ii) ägnad att säkerställa att det eftersträvade ändamålet uppnås, och
- iii) nödvändig för att uppnå detta ändamål.

På sidan 56 i Promemorian redovisar Skatteverket de tre grundläggande syftena med förslaget om utflyttningsbeskattning, nämligen att värna den svenska skattebasen, att motverka skatteundandragande och att upprätthålla en välavvägd fördelning av olika länders beskattningsrätt.

Det första syftet, att värna den svenska skattebasen, utgör inte tvingande skäl av hänsyn till allmänintresset. Det följer av fast praxis från EU-domstolen att enbart det inkomstbortfall som en medlemsstat drabbas av på grund av att en skattskyldig person flyttar sitt skatterättsliga hemvist till en annan medlemsstat, där skattesystemet är ett annat och i förekommande fall mera förmånligt för den skattskyldige, inte i sig kan rättfärdiga en begränsning av den fria rörligheten.⁵ Den föreslagna lagstiftningen kan således inte rättfärdigas på denna grund.

Det andra syftet som anges för förslaget är att motverka skatteundandragande. Detta kan vara ett tvingande skäl av allmänintresse som kan rättfärdiga en begränsning i den fria rörligheten⁶ – under förutsättning att lagstiftningen särskilt har till syfte att utestänga ”rena skentransaktioner”⁷ eller ”helt konstlade upplägg”⁸. Enligt EU-domstolen kan detta syfte däremot inte generellt rättfärdiga inskränkningar i den fria rörligheten för personer som flyttar från en EU-stat till en annan av andra skäl, vilka de än må vara⁹. Skatteverkets förslag är inte begränsat till skentransaktioner eller konstlade upplägg, utan slår tvärtom mycket brett och omfattar alla som har en latent kapitalvinst som överstiger 100 000 kronor och som avser att flytta från Sverige till en annan stat. Den föreslagna inskränkningen i den fria rörligheten kan således inte rättfärdigas heller på denna grund.

Det tredje syftet som anges för den föreslagna lagstiftningen är att upprätthålla en välavvägd fördelning av olika länders beskattningsrätt. Detta är visserligen ett av EU-domstolen erkänt allmänintresse som kan rättfärdiga en inskränkning i den fria rörligheten¹⁰. Lagförslagets begränsning av den fria rörligheten strider emellertid ändå mot EU-rätten, eftersom den inte uppfyller det EU-rättsliga kravet på nödvändighet i förhållande till detta syfte, det vill säga det är inte proportionerligt.

⁴ Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt.

⁵ EU-domstolens dom i mål C-9/02, ”Lasteyrie-domen”, p. 60 med där angivna rättsfallhänvisningar.

⁶ Se till exempel EU-domstolens dom i mål C-436/00, ”X och Y-domen”.

⁷ X och Y-domen, p. 61.

⁸ Lasteyrie-domen, p. 50.

⁹ Lasteyrie-domen, p. 50-52.

¹⁰ EU-domstolens dom i mål C503/14, ”Portugal-domen”, p. 51.

Av EU-domstolens praxis följer att nationella regler om utflyttningsbeskattning måste innefatta en möjlighet för den skattskyldige att få anstånd med skattebetalningen och att sådant anstånd inte får vara villkorat¹¹. EU-kommissionen har dessutom framhållit att anståndsförfarandet inte får medföra orimliga kostnader för den skattskyldige personen¹².

Enligt förslaget krävs, för att uppskov med betalningen av skatten ska kunna ges, dels att den skattskyldige fastställer marknadsvärdet på de tillgångar som omfattas av förslaget vid utflyttningsstillfället, dels att den skattskyldige årligen lämnar uppgifter som visar att förutsättningarna för anstånd alltjämt är uppfyllda. Beviljande av anstånd med betalning av skatten är således villkorat.

Skatteverket vidgår att värderingen av andelar i fåmansföretag och andra onoterade företag kan vara ”besvärlig”¹³ och att det i regel krävs en oberoende värdering för att beräkna värdet på andelarna i ett onoterat bolag¹⁴. Angående kostnaderna för en sådan oberoende värdering skriver Skatteverket att ”det kostar åtminstone 25 000 – 30 000 kronor att värdera ett normalstort företag. Kostnaden kan dock bli markant högre om bolaget innehåller en fastighet eller vid mer komplexa förhållanden.”¹⁵

I själva verket riskerar de faktiska kostnaderna i kombination med den administrativa börda som aktualiseras i samband med sådan värdering av ett bolag att medföra att det för många i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utnyttja den fria rörligheten inom EU. Att kostnaden kan bli ”markant högre” än de 25 000 – 30 000 kronor som Skatteverket höftar till med är allt annat än en överdrift. Utöver den faktiska kostnaden för värderingen, innebär detta en tidskrävande process som tar stora resurser i anspråk hos bolaget, även om den utförs av en oberoende part. Det ska i detta sammanhang också noteras att det som utgångspunkt måste presumeras att kostnaden för värderingen ska bäras av den skattskyldige vars byte av hemvist föranleder värderingen, inte av bolaget ifråga. Denna extra ”flyttskatt” som påförs den skattskyldige kan – för att låna Kommissionens ord – medföra orimliga kostnader för denne och därigenom ha en begränsande verkan i strid med EU-rätten¹⁶.

En inte oväsentlig risk med den värdering som ankommer på den skattskyldige att genomföra är att denna ifrågasätts av Skatteverket. Detta kan leda till ytterligare kostnader för domstolsprocesser för att slutligt avgöra tillgångarnas värde.

Utöver ovanstående krävs för att uppskovet ska bestå att den skattskyldige löpande lämnar uppgifter som visar att förutsättningarna för anstånd alltjämt är uppfyllda. De uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna bedöma om anståndet helt eller delvis ska upphöra rör förändringar som inträffat efter utflyttningen och kan till exempel avse om den skattskyldige har flyttat vidare eller om innehavet av exittillgångar ändras.

Enligt Nordstjernans uppfattning är de villkor som ska uppfyllas för att få möjlighet till anstånd med betalningen av skatten oförenliga med EU-rätten. Sammantaget kan den föreslagna inskränkningen i den fria rörligheten således inte rättfärdigas heller med hänvisning till behovet av fördelning av olika länders beskattningsrätt.

¹¹ Lasteyrie- domen, p. 47, N- domen, p. 36.

¹² Kommissionens meddelande om utflyttningsbeskattning KOM (2006) 825 slutlig.

¹³ Promemorian, s. 68.

¹⁴ Promemorian, s. 176.

¹⁵ Promemorian, s. 176.

¹⁶ Kommissionens meddelande om utflyttningsbeskattning KOM (2006) 825 slutlig, s. 4.

Skatteverkets förslag om omedelbar skattskyldighet vid benefika överlåtelser strider också mot EU-rätten

Som nämnts ovan innebär Skatteverkets förslag i praktiken ett införande av arvs- och gåvoskatt på sådana tillgångar som omfattas av förslaget om utflyttningsbeskattning – men endast för personer som har någon arvinge eller tilltänkt gåvomottagare som bor utomlands. Angående konsekvenserna av detta vidgår Skatteverket följande:

”Denna särbehandling kan givetvis påverka överlåtarens vilja att föra över tillgångar genom en benefik transaktion till en begränsat skattskyldig person, i vart fall om tillgången har stigit i värde under innehavstiden. Regleringen skulle därmed med största sannolikhet bedömas som en restriktion för den fria rörligheten för kapital enligt artikel 63 i EUF-fördraget.”¹⁷

Utformningen av den föreslagna skatten är uppenbart diskriminerande och den föreslagna lagstiftningen utgör således en restriktion av den fria rörligheten för kapital som i princip är otillåten enligt artikel 63 i EUF-fördraget¹⁸. Även denna inskränkning måste således, precis som med förslaget om utflyttningsbeskattning, prövas mot den EU-rättsliga proportionalitetsprincipen. Samma skäl som gör att den föreslagna utflyttningsbeskattningen inte kan anses motsvara kraven på proportionalitet gör att inte heller den föreslagna arvs- och gåvoskatten motsvarar detta krav.

Om Skatteverkets förslag skulle genomföras skulle konsekvensen bli att familjer där en eller flera familjemedlemmar har utnyttjat sin fördragsstadgade rätt att fritt röra sig inom EU riskerar att drabbas hårt. Det ska dock noteras att den fria rörligheten för kapital även gäller i förhållande till tredje land, det vill säga ett land utanför EU/EES.

Det ska nämnas att det framstår som närmast uppseendeväckande att Skatteverket inte verkar ha tagit del av befintlig praxis från EU-domstolen som berör just frågan om diskriminerande, nationella arvs- och gåvoskatteregler. I vart fall finns ingen analys av denna praxis i Promemorian – faktum är att denna relevanta praxis inte överhuvudtaget är omnämnd.

EU-domstolen har emellertid vid upprepade tillfällen underkänt diskriminerande arvs- och gåvoskatteregler vars innebörd liknar den i Skatteverkets förslag¹⁹.

Mot bakgrund av ovanstående är det Nordstjernans uppfattning att Skatteverkets förslag att införa en uppenbart diskriminerande arvs- och gåvoskatt är oproportionerligt betungande för individer som genom gåva eller arv överlåter hela eller delar av sina tillgångar till en person bosatt utanför Sverige. Förslaget strider således även i denna del mot EU-rätten.

Skatteverkets förslag inskränker rätten till privat- och familjeliv enligt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("Europakonventionen")

Enligt Europadomstolens praxis är frågor om arv från den närmaste familjen så nära kopplade till familjelivet att de i princip faller inom tillämpningsområdet för rätten till privat- och familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen²⁰.

¹⁷ Promemorian, s. 157.

¹⁸ Jfr. EU-domstolens dom i mål C- 244/15, Kommissionen mot Grekland, p. 32.

¹⁹ Se, bland annat, EU-domstolens domar i mål C-244/15, C-364/01, ”Barbier” och mål C-181/12, ”Welte”.

²⁰ Se Europadomstolens dom den 13 juni 1979 i fallet Marckx mot Belgien.

Artikel 14 i Europakonventionen säkerställer att de fri- och rättigheter som anges i konventionen ska tillförsäkras var och en utan åtskillnad på någon grund, såsom exempelvis nationellt ursprung eller ställning i övrigt. Artikeln innehåller inte ett generellt förbud mot särbehandling, utan är begränsad till de i konventionen och dess tilläggsprotokoll garanterade fri- och rättigheterna. Artikel 14 kompletterar med andra ord de andra materiella bestämmelserna i konventionen.

Artikel 8 ger i sig inte ett barn en rätt att arva efter sina föräldrar. Artikel 8 i samverkan med artikel 14 innebär dock att nationell lagstiftning som ger barn en rätt till arv efter sina föräldrar måste vara utformad på ett icke diskriminerande sätt.

Det råder ingen tvekan om att Skatteverkets förslag innebär att det görs en åtskillnad mellan arvingar som bor i Sverige och arvingar som bor i en annan stat. Det måste således göras en bedömning av frågan om den föreslagna, särbehandlande lagstiftningen står i strid med Europakonventionens artikel 8 i förening med artikel 14. Någon sådan bedömning har Skatteverket inte gjort.

Redan det faktum att den föreslagna särbehandlingen påverkar villkoren för att överlåta tillgångar från en generation till en annan inom en familj beroende på om mottagaren bor i ett annat land än Sverige kan anses konventionsrättsligt oproportionerligt. Härutöver tillkommer att Skatteverkets lagförslag kan omöjliggöra en flytt utomlands om exempelvis en förälder med tillgångar i ett familjeföretag är svårt sjuk eller ålderstigen.

I en arvssituation då dödsboet är skyldigt att betala den aktuella skatten innebär förslaget att samtliga arvingar, även de som är bosatta i Sverige, påförs en arvsskatt eftersom dödsboets övriga tillgångar minskar i relation till kapitalskattens storlek. Detta påverkar alltså även arvingar som vid en eventuell senare avyttring kommer att vara skattskyldiga även för kapitalvinsten. Det finns stor risk att den typen av konsekvenser är ägnade att slå split inom en familj.

Sammantaget talar starka skäl för att förslaget innebär en otillåten inskränkning i rätten till privat- och familjeliv enligt Europakonventionen.

3. För det tredje, de negativa effekterna för Sveriges möjligheter att verka för fortsatt frihandel och en fördjupad inre marknad:

EU:s inre marknad är av avgörande betydelse för svensk ekonomi. Idag kommer närmare 80 procent av alla utländska direktinvesteringar i Sverige från EU och 71 procent av vår export går till den inre marknaden²¹.

I Sverige har också länge funnits en bred samsyn kring behovet av att fördjupa den inre marknaden och förhandla fram fler handelsavtal. Denna samsyn har tjänat svenska företags och vårt lands ekonomiska intressen väl.

Att införa nationell lagstiftning som skulle innebära uppenbara begränsningar i den inre marknaden vore inte bara kontraproduktivt i förhållande till målsättningen att öka Sveriges och EU:s konkurrenskraft, det vore också skadligt för Sveriges möjligheter att verka politiskt i dessa frågor. Dessa perspektiv saknas i Skatteverkets promemoria.

²¹ Kommerskollegium, Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar, <https://www.kommers.se/Documents/dokumentarkiv/publikationer/2016/Publ-Sveriges-handel-med-varor-och-tjanster-samt-direktinvesteringar-3-kv-2016.pdf>.

EU befinner sig nu i sin kanske mest formativa fas sedan framtagandet av Lissabonfördraget. Det råder inget tvivel om att EU behöver utvecklas och förändras, bland annat för att möta den globala ekonomins växande krav på europeisk konkurrenskraft. Inte minst efter Brexit är det av avgörande strategisk betydelse att Sverige skaffar sig bästa möjliga förutsättningar för att tillsammans med likasinnade länder verka för en handelsvänlig och konstruktiv väg framåt. En förutsättning för detta är att visa sin vilja i handling och inte bara i tanken. Men den föreslagna lagstiftningen innebär tvärtom uppenbara inskränkningar i den inre marknaden.

I en statlig utredning, *Entreprenörskapsutredningen*, som överlämnade sitt betänkande *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet* till regeringen i oktober 2016, påpekas att protektionism och nationalism för närvarande breder ut sig i rask takt och hotar handels- och faktorflöden och att den globala handeln har utvecklats exceptionellt svagt under flera år²². Öppenhet gentemot omvärlden, liberala handelsregler och möjligheterna till förändrat ägande beskrivs i entreprenörskapsutredningen som centrala för en gynnsam ekonomisk utveckling²³. Entreprenörskapsutredningen lämnar en mycket tydlig rekommendation i detta hänseende som det finns all anledning att ta på allvar och som starkt talar mot Skatteverkets förslag: ”Sverige bör framdeles kraftfullt verka för fortsatt frihandel och en fördjupad inre marknad. Tendenser inom EU mot ökad nationalism och protektionism måste stävjas i tid.”²⁴

Avslutning

Sammanfattningsvis kan sägas att förslaget uppvisar påtagliga brister i fråga om konsekvensanalys och att den föreslagna lagstiftningen skulle

- försämra förutsättningarna för företagande och entreprenörskap i Sverige på ett sätt som riskerar att bli långsiktigt bestående,
- stå i strid med EU-rätten då den innebär en oproportionerlig inskränkning av den fria rörligheten för personer och är oproportionerligt betungande för individer som benefikt överlåter hela eller delar av sina tillgångar till en person bosatt utanför Sverige,
- inskränka rätten till privat- och familjeliv enligt Europakonventionen, samt
- undergräva Sveriges möjligheter att politiskt verka för frihandel och en fördjupad inre marknad.

Mot denna bakgrund avstyrker Nordstjärnan förslaget i sin helhet.

Viveca Ax:son Johnson
Styrelseordförande

Tomas Billing
Verkställande direktör

²² SOU 2016:72 s. 80.

²³ SOU 2016:72, s. 89.

²⁴ SOU 2016:72, s. 79.